

Verksamhetsberättelse 2022

Äldre- och omsorgsförvaltningen

2023-02-09

tyresö kommun

Innehåll

1. Viktiga händelser under året	3
2. Sammanfattande bedömning	7
3. Uppföljning och analys av mål och resultat.....	8
1. Motiverade medarbetare hos Sveriges bästa offentliga arbetsgivare.....	8
2. Kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans, hela tiden	12
3. Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor – här finns plats för alla.....	18
4. Hållbar ekonomi – kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär	22
4. Ekonomisk rapport.....	25
5. Riskhantering	28
6. Kommungemensamma uppdrag och politiska prioriteringar	33
7. Övrig redovisning	39

1. Viktiga händelser under året

Övergripande hela förvaltningen

Äldre- och omsorgsförvaltningen är en robust förvaltning som levererar välfärd dygnet runt, året runt oaktat omständigheter och kunde trots snökaos under tidig vinter 2022 säkerställa leverans av insatser till Tyresöborna.

Covid-19

Förvaltningen hade stor sjukfrånvaro samt många medarbetare som var hemma för vård av barn till följd av Covid-19 i början av året. Under sommaren var situationen ansträngd då flertalet brukare insjuknade och även personal i både utförarverksamheter och på myndighet. Under hösten stabiliserades läget i flera av förvaltningens verksamheter men året avslutades med högre smittspridning av olika virussjukdomar i samhället. Trots hög frånvaro under året kunde både utförarverksamheterna och myndigheten bedriva sina verksamheter utan större avvikelser. Smittskydd Stockholm fortsatte rekommendera skyddsutrustning i omvårdnadsarbete med personer över 65 år.

Baspersonal tilldelades en extra ledig dag under november och december månad som en del i förvaltningens återhämtningsstrategi.

Kommunalt vård- och omsorgsboende

TYBO beslutade i april att inte fullfölja tidigare beslut om att renovera Björkdalen.

I juni beslutade kommunstyrelsen att anta förvaltningens förslag till inriktning för ett nytt vård- och omsorgsboende i kommunal regi. En förstudie påbörjades gällande att uppföra ett nytt vård- och omsorgsboende på kommunens mark vid Bondevägen-Myggdalsvägen.

Arbetsmiljöverket beslutade den 2 december 2022 att inte förlänga anståndet för att bedriva ett vård- och omsorgsboende i Björkbackens lokaler. Informationsmöten hölls kring beslutet för medarbetare och boende samt anhöriga. Nuvarande anstånd gäller till och med 30 juni 2023.

Införandet av nytt verksamhetssystem

Förvaltningen arbetade med införandet av ett nytt verksamhetssystem för myndighetsutövning och genomförande enligt gällande lagar. Införandet av det nya systemet visades sig vara problematiskt med stora förseningar. Arbetet med att implementera verksamhetssystemet fortsätter under 2023.

Anhörigstöd

En stor händelse inom anhörigstöd 2022 var att Sveriges regering antog en nationell anhörigstrategi. Det strategiska utvecklingsarbetet har präglats av den nya strategin, bland annat har en utvärderingsplan samt manus för digital utbildning tagits fram. Det har varit en ökad efterfrågan på anhörigstöd från förgående år, framförallt på enskilda stödsamtal.

2022 har sammanlagt 5 anhöriggrupper hållits. Dessa fem anhöriggrupper har utvärderats och visade på goda resultat. Övervägande andel av deltagarna var positiva till upplevelsen att ha gått i

anhöriggrupp samt uppskattade sitt mående till något bättre efter att ha deltagit. Under året har det också anordnats anhörigcafé och må bra aktiviteter för anhöriga.

Anhörigdagen uppmärksammades med föreläsningar och utställare i centrum. Under dagen hölls fyra olika föreläsningar med anhörigrelaterat tema. I Tyresö centrum samlades 11 funktioner och organisationer som direkt eller indirekt stöttar anhöriga där de kunde sprida information om deras verksamheter.

Uppsökande verksamhet

Folders med information gällande uppsökande verksamhet finns på vårdcentralerna i kommunen, kyrkan samt träffpunkter. Utskick görs årligen till de som fyller 80 och inte har insatser från kommunen.

Statsbidrag

Förvaltningen rekvirerade flertalet statsbidrag från Socialstyrelsen och Kammarkollegiet för året. Statsbidragen avsåg främst äldreomsorgen och bidrog till kompetensutveckling för personalen, ökad kvalitet i verksamheterna samt att motverka ensamhet bland äldre personer i Tyresö.

Kompetensutveckling

Förvaltningens medarbetare deltog i flertalet utbildningsinsatser under året, bland annat kring självmedkänsla, stresshantering, taktil stimulering, autism och tydliggörande pedagogik samt neuroledarskap för förvaltningens alla chefer. Tio hjärt- och lungräddningsinstruktörer utbildades inom förvaltningen. Dessa kan i sin tur utbilda andra inom förvaltningen. Förvaltningen har också utbildat några processledare inom IBIC (Individens behov i centrum). Kompetenssatsningen gällande Silviautbildningen har fortlöpt och utvärderats under 2022. Silviautbildningen innebär att alla medarbetare har fått en grundutbildning i demenskunskap och ett arbets- och förhållningssätt som utgår ifrån Silviahemmets vårdfilosofi. Arbetsledare har utbildats i teamarbete och minst två medarbetare per avdelning/verksamhet har fått reflektionsledarutbildning.

Förvaltningen genomförde även en workshop kring välfärdsbrott som resulterade i en handlingsplan.

Måltidssatsningen

Måltidssatsningen för 2022 bidrog till utökade trivselaktiviteter och att extra satsningar kring högtider kunde genomföras i förvaltningens verksamheter.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

- I början av 2022 tecknades avtal med Nytida för driften av befintliga gruppboendestäder; Tärningen och Villa Linde.
- Förvaltningen startade anhöriggrupp för anhöriga till unga vuxna med NPF-diagnoser.
- I mars återinvigdes träffpunkten Myggan för personer med funktionsnedsättning. Under året erbjöd samvaro och en variation av aktiviteter.
- I december betalades en extra habiliteringsersättning ut till alla deltagare på daglig verksamhet.
- Funkisfestivalen genomfördes under våren. Tyresö gick inte vidare till finalen.
- Korttidsverksamheten hade sommarkollo för barn- och ungdomar efter önskemål från brukare och föräldrar.
- Verksamheten höll demokratikurs tillsammans med ABF inför valet.
- Avtal med Passalen upprättades. Passalen är en ideell förening som arbetar med att skapa nya lösningar för inkludering inom fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsvariation.
- Avtal om gruppboende på Barnsjövägen tecknades.

Äldreomsorg

- Nattpatrullen uppmärksammades i sociala medier under december månad.
- Hepatitvaccin erbjöds till omsorgspersonal inom hemtjänsten.
- Chefstältheten ökade inom hemtjänsten under året.
- Förvaltningen tecknade avtal med ny leverantör av trygghetslarm och trygghetskameror.
- Under hösten genomförde IVO, Inspektionen för vård och omsorg, ett planerat tillsynsbesök på Björkbacken. IVO genomförde tillsynsbesök i alla kommuner i landet med fokus på hälso- och sjukvårdsfrågor under 2022.
- Avtal tecknades med Stora Sköndal om 40 vård- och omsorgsplatser.
- Förvaltningen inledde ett samarbete med Omsorgsförmedlingen, som är ett traineeprogram för omsorgspersonal inom äldreomsorgen.
- Alla tillsvidareanställda medarbetare på Björkbackens vård- och omsorgsboende erbjöds heltidstjänster.
- Under våren drabbades verksamheten insatser i ordinarie boende kommunal regi av en bilbrand och flera av verksamhetens bilar totalförstördes.
- I mars påbörjades e-inköpen av daglig varor till brukarna inom hemtjänsten.
- Medarbetare som läst hela grundutbildningen till undersköterska via Äldreomsorgslyftet tog examen, sammanlagt 13 stycken. Även sex medarbetare som nu är specialistundersköterskor inom psykiatri och missbruk examinerades. Sex medarbetare tog körkort via omställningsfonden.
- Förvaltningen såg en ökad efterfrågan och behov av permanenta platser på vård- och omsorgsboende för personer med kognitiv sjukdom jämfört med under pandemin.

Politiska beslut som haft stor påverkan på verksamheten 2022

Regeringen fattade beslut om en nationell anhörigstrategi vilket innebar att visst anhörigstöd som tidigare var frivilligt för kommunerna att erbjuda numer är en skarp rekommendation att tillhandahålla.

Sjukdomen Covid-19 är från den 1 april 2022 inte längre en allmänfarlig eller samhällsfarlig sjukdom. Förvaltningens verksamheter fortsatte att följa rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och Smittskydd Stockholm om fortsatt användning av skyddsutrustning i vårdnära arbete.

Den nationella omställningen till en nära vård pågår. Tyresö kommun startade under 2022 ett kommunövergripande projekt kring utveckling till nära vård lokalt.

Den 1 oktober 2022 infördes förändringar i LAS (lagen om anställningsskydd) med syfte att minska användandet av tidsbegränsade anställningar och öka tryggheten för den enskilde arbetstagaren. Konverteringstiden och sättet att räkna anställningstid ändrades. Inom förvaltningen var det främst den kommunala hemtjänsten som berördes av förändringen.

2. Sammanfattande bedömning

Översyn, årets resultat

	1: Medarbetare	2: Kvalitet	3: Leverans	4: Ekonomi
VB	Gul	Grön	Gul	Grön

Förvaltningens höga sjukfrånvaro och ökningen jämfört med tidigare år bör ses i ljuset av pandemin och dess effekter på medarbetarnas frisknärvaro. Sjukfrånvaron påverkade inledningsvis förutsättningarna för att bedriva ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete. Leverans av förvaltningens uppdrag och insatser har genomförts men med en lägre kontinuitet och högre arbetsbelastning för medarbetarna än året innan. Vilket speglar sig i resultatet inom båda verksamhetsområdenas brukarundersökningar.

Under året hade förvaltningen fokus på att utveckla intern och extern samverkan mellan verksamheterna. Det resulterade i ökad samsyn och förbättrad kommunikation kring arbetssätt och rutiner.

Tyresöborna efterfrågade inte förvaltningens insatser i den utsträckning som förutspåddes, vilket i kombination med beviljade statsbidrag bidrog till förvaltningens goda ekonomi.

3. Uppföljning och analys av mål och resultat

1. Motiverade medarbetare hos Sveriges bästa offentliga arbetsgivare

Äldre- och omsorgsförvaltningens mål	Indikator	Utfall	Målnivå	Bedömning
Mål: Äldre- och omsorgsförvaltningens medarbetare är motiverade att göra skillnad för Tyresöborna. Indikator: Andel uppnådda verksamhetsmål under nämnd-/förvaltningsmålet. Målnivå grön: ≥ 50 %= Minst två gröna verksamheter, ingen röd Målnivå gul: Är varken röd eller grön på övergripande nivå Målnivå röd: Två eller fler röda verksamheter		25 %	≥ 50 %	Gul
	Myndighet för äldre och funktionsnedsättning	Gul		
	Insatser i ordinärt boende kommunal regi	Gul		
	Vård- och omsorgsboende Björkbacken	Gul		
	Omsorg för personer med funktionsnedsättning	Grön		

Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Röd	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Grön	Gul

Kommentar och analys årets sammantagna utfall

Förvaltningen uppvisade stor variation mellan verksamheterna inom målområdet trots att den sammantagna bilden för målområdet var gul med undantag från januari och november.

Anledningen till att målet inte visade grönt på förvaltningsnivå berodde på den höga sjukfrånvaron och den ökade arbetsbelastningen samt att vissa tjänster vakanshållits i avvaktan på beslut gällande Björkbacken. Den långdragna pandemin satte spår i verksamheten genom ökad sjukfrånvaro och vård av barn som lett till trötta medarbetare. Ovissheten kring Björkbackens vård- och omsorgsboende påverkade också måluppfyllelsen. Covid-19 påverkade verksamheterna i och med fortsatta restriktioner och arbetet med att säkra besöken på vård- och omsorgsboenden. Under senare delen av året minskade personalomsättningen och förvaltningen fick en ökad stabilitet.

Förvaltningen ansökte och erhöll statsbidrag för att möjliggöra återhämtning för personal inom äldreomsorgen. Samtliga medarbetare inom äldreomsorgen genomgick eller kommer att genomgå utbildning i självmedkänsla för att stärka resiliensen hos medarbetarna.

Myndighet för äldre och funktionsnedsättning

Sammanfattningsvis har avdelningen delvis nått uppsatta mål. När det gäller medarbetarmålet har utfallet i stort berott på en bristande fysisk arbetsmiljö då kontorsplatserna inte varit tillräckliga för antalet medarbetare. Arbete pågick intensivt under året för att hantera arbetsmiljön och göra det bästa som gått efter förutsättningarna. För övrigt har avdelningen haft sjukskrivningar samt vård av barn som i kombination med ej tillsatta vakanser gjort att arbetsbelastningen stundtals varit hög under året. Detta påverkade trivsel samt välmående hos medarbetarna. Ett intensivt arbete pågick kring införande av nytt verksamhetssystem. Arbetet blev försenat och tog mycket tid i anspråk vilket bidrog ytterligare till den höga arbetsbelastningen.

Insatser i ordinärt boende kommunal regi

Årets sammantagna utfall blev gult. Periodvis hög sjukfrånvaro, förändringar i ledningsorganisationen och många förändringsprojekt som löpte parallellt gjorde att verksamheten inte kunde uppvisa ett grönt resultat under året. Det har funnits vakanser under året på chefs och samordningstjänster samt en relativt hög personalomsättning. Extra resurser tillfördes för att stärka upp ledarskapet och samordningen på enheten. Ett stort utvecklingsarbete behöver göras under 2023 med fokus på värdegrund, samarbete och bemötande.

Enhetscheferna i hemtjänsten ansvarade för många medarbetare vilket bland annat ledde till sjukskrivning och att prioriteringar behövde göras inom ramen för chefsrollen. För att komma tillrätta med problemet rekryterades ytterligare två chefer under hösten. Ledningsgruppen fick handledning, gemensamt och enskilt, i syfte att stärka samarbetet och nå samsyn i synen på ledarskap.

Inför sommaren inleddes ett samarbete med företaget Omsorgsförmedlingen som hjälpte till med att rekrytera sommarvikarier till ett 10 veckors långt Trainee program. Utfallet blev mycket lyckat med ett stort antal sökande och många duktiga Trainees som valde att fortsätta sin anställning som timvikarie i kommunen. Under hösten utvecklades samarbetet med Omsorgsförmedlingen ytterligare med fokus på långsiktig och hållbar personalförsörjning.

Björkbackens vård- och omsorgsboende

Medarbetarnas känsla av arbetsglädje och framtidstro i verksamheten påverkades under året av flera saker. Nedläggningen av avdelningen Viljan och omplaceringar i samband med det. Beslutet att Björkdalen inte skulle renoveras och Arbetsmiljöverkets beslut om att avslå ansökan om fortsatt anstånd. Ansvariga chefer lade under året ner mycket tid på att stödja och informera medarbetarna både i grupp och enskilt.

Utöver ovanstående beslut startades en heltidsorganisation upp i verksamheten vilket innebar förändringar både vad gällde gruppstillhörighet för många medarbetare och grundschemaförändringar. Heltidsorganisationen krävde ett utökat fokus på helhetssyn och flexibilitet för alla medarbetare inom Björkbacken.

Omsorg för personer med funktionsnedsättning

Verksamheten är stor med många enheter och arbetsgrupper, och det har varit en stor variation mellan graden av måluppfyllelse mellan enheterna. I vissa grupper har personalomsättningen under året varit hög och det har varit svårt att rekrytera medarbetare med rätt utbildning och erfarenhet. Totalt sett har dock måluppfyllelsen varit god och den totala bedömningen är att målet uppfylls.

Verksamheten hade ökat fokus på att skapa delaktighet på möten. Strukturen för möten förtydligades och samarbetet ökade både inom och mellan enheter genom exempelvis gemensamma arbetsplatsträffar, tvärgruppsarbeten och utlåning av personal till enheter som hade behov av förstärkning. Nyttjandet av medarbetares kompetens över enhetsgränser har varit positiv. Därför togs det fram ett nytt uppdrag i form av verksamhetsstöd. Medarbetare som fick uppdraget lånades ut till andra enheter när förstärkning behövdes.

Ökat fokus på delaktighet och förbättrad mötesstruktur gav positivt resultat i medarbetarenkäten. Ett arbete med att se över scheman för mer regelbunden återhämtning påbörjades. Delar som behövs arbetas vidare med är återhämtning och balans mellan arbete och fritid.

Under hösten genomfördes en stor och grundläggande utbildningssatsning inom autism, lågaffektivt bemötande och tydliggörande pedagogik. Implementering av nya arbetssätt utifrån utbildningen planeras och genomförs under 2023.

Sjukfrånvaro

Helår total ackumulerad sjukfrånvaro (tillsvidare, månadsavlönade)

	Helår 2022	Helår 2021
Äldre och omsorgsförvaltningen	10,65 %	10,43 %
Björkbackens vård- och omsorgsboende	15,84 %	15,92 %
Hälso- och sjukvårdsenheten i kommunal regi	14,14 %	13,83 %
Insatser ordinärt boende	12,13 %	11,74 %
Omsorg för personer med funktionsnedsättning	8,41 %	8,55 %
Äldre och omsorgsförvaltningen Ledning	0,99 %	Ingen data
Myndigheten för äldre- och funktionsnedsättning	7,09 %	4,02 %

Källa: Statistik kommer från Bestyr, 230123

Sjukfrånvaron låg på en hög nivå och ökade marginellt på förvaltningsnivå under 2022. Långtidssjukskrivningar påverkade sjukfrånvarotalet inom myndigheten. Korttidsjukfrånvaron följde influensaperioderna i samhället. Sjukfrånvaron var som högst i verksamheter inom äldreomsorgen. Sjukfrånvaron märktes särskilt i de verksamheter som arbetade direkt med brukarna där fysisk närvaro krävdes och distansarbete inte var ett alternativ.

Medarbetare följde gällande restriktioner för personal inom vård- och omsorg som innebar att avvakta provsvar innan återgång till arbete vilket gav längre frånvaroperiod. Förvaltningen arbetade aktivt med att sänka långtidsfrånvaron. Korttidsfrånvaron var däremot svår att påverka. Förstadagsintyg användes till viss del men mycket virusinfektioner under året var ett faktum. Sjukfrånvaron påverkade periodvis alla målområden även kvalitet, leverans och ekonomi.

Medarbetarundersökning

I medarbetarundersökningen som mätte OSA (Organisatorisk- och social arbetsmiljö) gick index ner något jämfört med 2021, men resultatet var fortfarande grönt. Pandemin och postpandemin påverkade medarbetarnas arbetsmiljö. De frågor där resultatet var lägre än föregående år och där resultatet även var lägre än kommunen som helhet handlade om balans mellan arbete och fritid samt återhämtning mellan perioder av hög arbetsbelastning. Den stora sjukfrånvaron, användandet av skyddsutrustning i vårdnära situationer, personalomsättningar och för få chefer i förhållande till medarbetare bidrog till resultatet. Som åtgärder har förvaltningen bland annat ökat chefstätheten inom kommunala hemtjänsten, ansökt och fått återhämtningsmedel för äldreomsorgen och satsat på utbildning i självmedkänsla. Förvaltningen har även sett över arbetsscheman för att förbättra återhämtningen mellan arbetspassen. Personalomsättningen minskade och kontinuiteten stärktes mot slutet av året.

Förvaltningens medarbetare var i högre grad benägna att rekommendera både sin arbetsplats och kommunen som arbetsplats jämfört med övriga medarbetare i kommunen. Andra styrkor som visades i undersökningen var bland annat att förvaltningens medarbetare tyckte att de hade kompetens för att kunna utföra sitt arbete på ett bra sätt, visste hur de skulle prioritera sina arbetsuppgifter samt kände att de varit delaktiga på verksamhetens möten.

Svarsfrekvensen ökade från 62 % till 65 %. Snittet för kommunen var 78 %. En förklaring till den relativt låga svarsfrekvensen är att majoriteten av förvaltningens medarbetare inte hade tillgång till egen dator eller telefon på arbetet. De enheter som hade låg svarsfrekvens kommer att se över hur den kan ökas vid kommande undersökningar.

2. Kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans, hela tiden

Äldre- och omsorgsförvaltningens mål	Indikator	Utfall	Mål-nivå	Bedömning
<p>Mål: Äldre- och omsorgsförvaltningen arbetar samordnat och skapar förutsättningar för omsorg av hög kvalitet.</p> <p>Indikator: Andel uppnådda verksamhetsmål under nämnd-/förvaltningsmålet.</p> <p>Målnivå grön: $\geq 50\%$ = Minst två gröna verksamheter, ingen röd</p> <p>Målnivå gul: Är varken röd eller grön på övergripande nivå</p> <p>Målnivå röd: Två eller fler röda verksamheter</p>		100 %	$\geq 50\%$	Grön
	Myndighet för äldre och funktionsnedsättning	Grön		
	Insatser i ordinärt boende kommunal regi	Grön		
	Vård- och omsorgsboende Björkbacken	Grön		
	Omsorg för personer med funktionsnedsättning	Grön		

Måluppfyllelse/månad (uppdateras löpande under året)

Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Gul	Gul	Gul	Gul	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön

Kommentar och analys årets sammantagna utfall

Resultatet för målområdet påverkades i början av året av den höga frånvaron på grund av sjukdom och vård av barn. Utvecklings- och förbättringsarbetet prioriterades bort då fokus behövde vara på att leverera beviljade insatser till Tyresöborna. I samband med att medarbetarnas frånvaro minskade kunde kvalitetsarbetet återupptas och förvaltningen har sedan i maj nått målet.

Förvaltningen arbetade med att förbättra samverkan internt, både inom förvaltningen men också tillsammans med arbetsmarknads- och socialförvaltningen för en ökad samsyn och bättre samordning. Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att fortsätta utveckla samverkan internt men också externt med bland annat verksamheter inom Region Stockholm. En genomlysning av överenskommelser kommer att genomföras inom projektet god och nära vård.

Avsaknad av ett gemensamt digitalt kvalitetsledningssystem där förvaltningens alla processer och rutiner kan samlas försvårade förvaltningens arbete med att skapa samsyn och samla processer och rutiner. En förstudie om ett digitalt kvalitetsledningssystem har pågått under 2022 och kommer fortsätta vara ett utvecklingsområde under 2023, liksom arbetet med att byta verksamhetssystem i förvaltningen.

Myndighet för äldre och funktionsnedsättning

Det interna kvalitetsarbetet fokuserade på att det ska finnas aktuella uppdaterade rutiner som är tillgängliga, plan för samverkan och arbetssätt kring hantering av avvikelser. Arbetssätt bland handläggarna utvecklades kring till exempel individuppföljningar inom båda verksamhetsområdena.

Årets arbete med att systematisera och förankra avvikelshantering på enheten gav resultat men det finns fortsatt förbättringspotential. Då digitalt system för synpunkts- och avvikelshantering planeras att introduceras under 2023 kommer genomgång att hållas kring myndighetens rutiner på området och diskussion kring förankringen i verksamheten kommer fortgå.

De avvikelser som registrerats visade på vikten av att stämma av och förankra processer samt rutiner för avtalsunderhåll, arkivering, rapporteringsunderlag för fakturering samt fakturering från utförare. Fortsatt arbete kring dessa områden planeras för 2023.

Insatser i ordinärt boende kommunal regi

Den digitaliseringsplan som verksamheten upprättade, har inte kunnat följas fullt ut. En orsak var försenade leveranser i form av teknik och komponenter samt försenat införande projekt kopplat till nytt verksamhetssystem. Trots förseningar har flertalet stora digitala projekt som app-baserat planeringssystem, digitalt nyckelhanteringssystem och e-inköp påbörjats och slutförts under året. Verksamheten har under de senaste åren gått från en låg till hög digital mognad.

Björkbackens vård- och omsorgsboende

Verksamheten har arbetat samordnat med målet att skapa en verksamhet med helhetssyn och brukarfokus. Verksamheten testade, utvärderade och införde nya arbetssätt och metoder utifrån förutsättningar och behov. Detta var en utmaning då verksamheten befann sig i ett avvecklingskede.

Omsorg för personer med funktionsnedsättning

Verksamheten fokuserade på att identifiera och åtgärda utvecklingsområden kring den sociala dokumentationen samt utvecklade samverkan med interna aktörer. Samverkan med hälso- och sjukvårdspersonal inom den kommunala hälso- och sjukvårdsenheten resulterade i bättre kommunikation och samarbete, vilket i sin tur ökade kvaliteten i leveransen till den enskilde. En liknande utvecklingsresa påbörjades även med myndighet LSS.

Under flera år har utfallet i brukarenkäten visat lägre resultat inom trygghet och kommunikation. En utbildningsåtgärd genomfördes för att förbättra dessa resultat.

KKIK

Tabell: Resultat nämndens ansvarsområden Kommunens kvalitet i kortbet, KKIK 2017-2022

Indikator	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Väntetid i antal dagar från beslut till första erbjudna inflyttningsdatum avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde			508	71	116	198
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren trivs alltid hemma		80	76	83	85	77,2
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	68	75	78	85	95	79
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl. SFB, kr/inv.	6 374	6 581	6 726	6728	6960	
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	63	71	80	58	14	56
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	12	7	9	9	8	10
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng			88	88		
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	84	72	73	79		59
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	91	89	88	89		84
Sjuksköterskor/plats i boende för särskild service för äldre, vardagar, antal		0.06	0.05			0.06
Kostnad äldreomsorg, kr/inv. 80+	198 496	201 664	194 285	195 531	186 486	

Färgerna för varje nyckeltal visar Tyresös resultat (alla utförare) jämfört med andra kommuner; grönt indikerar en placering bland de 25 procent bästa kommunerna, gult bland de 50 procent mittersta och rött bland de 25 procent sämsta.

- **Personalkontinuiteten inom hemtjänsten är fortsatt god**

Antal personal som en hemtjänsttagare möter har ökat från 8 till 10 under en 14-dagars period vilket betyder att kontinuiteten försämrats något mot föregående år. Detta på grund av sjukfrånvaro och utbildningsinsatser. Tyresö befinner sig på sjätte plats gällande personkontinuiteten inom hemtjänsten i landet (snittet för alla kommuner är 16).

- **Nöjda brukare inom LSS-verksamheten**

Resultatet för Tyresö har försämrats i den nationella brukarundersökningen både gällande trivseln på boendet och upplevelsen av medbestämmande inom den dagliga verksamheten. Det är stor variation mellan svaren på olika enheter. Resultatet är lägst där det varit högre personalomsättning och sjukfrånvaro.

- **Längre väntetid för första erbjudna inflyttningsdatum till vård- och omsorgsboende**

Väntetiden för första erbjudna inflyttningsdatum till vård- och omsorgsboende har ökat till 56. (Snittet för alla kommuner är 53). Förändringen beror på en ökad efterfrågan på vård- och omsorgsboende och förvaltningen har inte kunnat möta efterfrågan i antal tillgängliga platser.

- **Längre väntetid för första erbjudna inflyttningsdatum till LSS-boende**

Väntetiden för första erbjudna inflyttningsdatum till LSS-boende har ökat. (Snittet för alla kommuner är 153, en ökning från 2021 då snittet var 140). Renoveringar av servicelägenheter och lägenheter på gruppboendestäder har försenat processen och omDispositionering av platser har bidragit till att inflyttningsdatum har fördröjts.

- **Försämrat resultat brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn**

Undersökning genomfördes inte 2021. Jämfört med 2020 har resultatet försämrats från 79 till 59, snittet för riket är 77. Förbättringsområdena består i förtroende för personalen, att kunna påverka tider när stöd ska ges, mat och måltidsmiljö, sociala aktiviteter samt trivsel i gemensamma utrymmen. Förvaltningen har genomfört fokusgrupper tillsammans med boende och anhöriga för att analysera förflyttningen av resultatet. Nöjdheten med möjlighet att komma ut och trivsel i utomhusmiljö har ökat, vilket varit ett utvecklingsområde sedan senaste undersökningen 2020. Biståndshandläggare har i samband med individuppföljningar följt upp vissa områden med specifika frågeställningar.

- **Försämrat resultat brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn**

Undersökning genomfördes inte 2021. Jämfört med 2020 har resultatet försämrats från 89 till 84, snittet för riket är 86. Förbättringsområdena består i information om tillfälliga förändringar, förtroende för personalen och tillräckligt med tid. Åtgärder som satts in är bland annat ökad dialog med den enskilde för att öka den enskildes delaktighet i planeringen och genomförandet. Biståndshandläggarna har följt upp vissa områden med specifika frågeställningar i samband med individuppföljningarna. Nöjdheten med att få kontakt med hemtjänstpersonal och att välja utförare har ökat sedan föregående brukarundersökning.

- **Sjuksköterskor/plats på vård- och omsorgsboende**

En jämförelse mellan riket, Stockholm och Tyresö visar följande resultat; Tyresö har en sjuksköterska på cirka 17 boende, Stockholm har en sjuksköterska på 20 boende och riket har en sjuksköterska på 25 boende.

- **Kostnad äldreomsorg över tid**

Kostnad för äldreomsorg per invånare över 80 år är fortsatt låg och har fortsatt att sjunka.

Lex Sarah

Lex Sarah är en del av förvaltningens systematiska kvalitetsarbete. All personal som arbetar inom äldre- och omsorgsförvaltningen har skyldighet enligt lag att rapportera missförhållande eller risk för missförhållande. Syftet med bestämmelserna om lex Sarah är att verksamheten ska utvecklas och att missförhållanden ska rättas till.

Tabell: Antal lex Sarah per kategori och verksamhetsområde belår 2022

Kategori	ÄO	FO	Totalt
Brister i utförd insats	4	5	9
Ek. övergrepp/stöld	2	0	2
Brister i tillgänglighet	0	0	0
Fysiskt/psykiskt övergrepp	1	3	4
Brister rättssäkerhet	0	0	0
Totalt	7	8	15

Under 2022 inkom 15 lex Sarah-rapporter. Sju rapporter avsåg äldreomsorgen och åtta funktionsnedsättningsområdet. Nio av dessa rapporterades från kommunal regi och sex från privata utförare. Fyra rapporter avsåg bostad med särskild service enligt LSS i kommunal regi och två i extern regi. En lex Sarah på korttidsvistelse enligt LSS rapporterades från kommunal regi och en rapport inom daglig verksamhet enligt LSS från extern regi. Tre rapporter från hemtjänsten avsåg extern regi och två kommunal regi. Vad gäller vård- och omsorgsboende har två rapporter inkommit från privata utförare.

Bakomliggande orsaker som har identifierats är bland annat ofölsamhet av rutiner, bristande dokumentation, bemötande, information och kommunikation.

Av de inkomna lex Sarah-rapporterna har två anmälts till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), en från äldre- och omsorgsförvaltningen och en från privat utförare. Inget beslut har ännu inkommit från IVO.

Analys

Föregående år 2021 rapporterades det 15 lex Sarah-rapporter till äldre- och omsorgsförvaltningen. Även 2022 inkom 15 lex Sarah-rapporter och förvaltningen ser därmed en fortsatt trolig underrapportering i antalet rapporterade lex Sarah-rapporter. Samtliga lex Sarah-rapporter upprättades av utförare i kommunal eller privat regi. Inom förvaltningens myndighetsutövning har ingen lex Sarah-rapport upprättats.

Med anledning av en trolig underrapportering av lex Sarah ser förvaltningen att det finns ett fortsatt behov av att öka kunskapen om skyldigheten att rapportera brister och att det ska ske i direkt anslutning till att en händelse upptäcks. Förvaltningen ser även ett behov av att i fortsatt dialog med utförarna se över arbetssätt, rutiner och hur den vardagliga dialogen förs kring missförhållanden i verksamheterna. Detta då utbildning inte anses vara tillräckligt, utan kunskaperna behöver implementeras i verksamheternas arbetssätt samt i kulturen på arbetsplatsen.

Kommunen kvalitetsgranskar årligen ett visst antal verksamheter och det som uppmärksammas under 2022 är att i de flesta verksamheter är kunskapen om rapporteringsskyldigheten enligt lex Sarah hos medarbetarna bristfällig. Detta har lett till att verksamheterna fått upprätta en åtgärdsplan för hur de ska komma till rätta med bristerna. Verksamheterna har även återrapporterat till förvaltningen och äldre- och omsorgsnämnden hur de ska komma till rätta med sina brister. Under 2023 finns ett behov av att förbättra arbetet med uppföljningar av genomförda åtgärder, både hos privata utförare men även inom förvaltningen.

Under hösten 2022 påbörjade äldre- och omsorgsförvaltningen ett arbete med att utveckla processen och hanteringen av lex Sarah. En av förbättringsåtgärderna var att socialt ansvarig samordnare (SAS) från och med januari 2023 ska utreda de lex Sarah-rapporter som upprättas inom förvaltningens verksamheter. Andra förbättringsområden att arbeta vidare med under 2023 är att kvalitetssäkra och utveckla arbetet med lex Sarah-utredningar samt att öka kunskapen gällande rapporteringsskyldigheten hos medarbetare inom äldre- och omsorgsförvaltningen. Förvaltningen behöver även fortsätta arbetet med att implementera medarbetarnas kunskap, rutiner och arbetsätt gällande lex Sarah.

3. Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor – här finns plats för alla

Äldre- och omsorgsförvaltningens mål	Indikator	Utfall	Mål-nivå	Bedömning
Mål: Tyresöborna känner sig nöjda, trygga och delaktiga i vård- och omsorgsinsatserna som ges. Indikator: Andel uppnådda verksamhetsmål under nämnd-/förvaltningsmålet. Målnivå grön: ≥ 50 %= Minst två gröna verksamheter, ingen röd Målnivå gul: Är varken röd eller grön på övergripande nivå Målnivå röd: Två eller fler röda verksamheter		25 %	≥ 50 %	Gul
	Myndighet för äldre och funktionsnedsättning	Gul		
	Insatser i ordinärt boende kommunal regi	Gul		
	Vård- och omsorgsboende Björkbacken	Grön		
	Omsorg för personer med funktionsnedsättning	Gul		

Måluppfyllelse/månad (uppdateras löpande under året)

Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Gul	Gul	Grön	Grön	Grön	Gul	Gul	Gul	Gul	Grön	Gul	Grön

Kommentar och analys årets sammantagna utfall

Resultatet inom detta målområde påverkades negativt i början av året på grund av den höga frånvaron av medarbetare samt då gällande restriktioner. I samband med sjunkande sjukskrivningar och hävande av restriktioner förbättrades resultatet. Under sommaren spred sig Covid-19 på nytt inom verksamheterna som påverkade måluppfyllelsen negativt. Sociala aktiviteter och gemensamma måltider på bland annat Björkbackens vård- och omsorgsboende fick ställas in. Riktlinjer och rutiner kring skyddsutrustning samt säkra besök på vård- och omsorgsboenden tillämpades.

Myndighet för äldre och funktionsnedsättning

I handläggarnas individuppföljningar visade Tyresöbornas svar att det fanns förbättringsområden gällande delaktighet i genomförandeplaner samt vid aktiviteter och måltider på vård- och omsorgsboenden. Detta påverkade uppfyllelsen av satta leveransmål. Dialog kring förbättringsområdena fördes med utförarna på branschdialoger. Resultatet i årets brukarundersökning visade en positiv riktning inom de flesta frågor bland annat att komma i kontakt med handläggarna och att det var lätt att förstå den information man fått av handläggarna samt att man kände till möjligheten att överklaga de beslut man var missnöjd med. De förbättringsområden som framkom var handläggarnas bemötande och beslutsformulering. Svarsfrekvensen var lägre jämfört med tidigare år.

Insatser i ordinärt boende kommunal regi

Verksamheten har under året haft en god kvalitet i leverans. Både Socialstyrelsens nationella brukarundersökning och handläggarnas individuppföljning visade att brukarna sammantaget var nöjda med leveransen. Kvalitén har dock gått ner i enhet 3 vilket bedöms vara kopplat till en hög personalomsättning och omsättning på samordnare.

Verksamheten nådde inte heller upp till uppsatt mål om kontinuitet inom hemtjänsten. Stora satsningar på utbildning i kombination med hög sjukfrånvaro gjorde att timanställd personal behövdes mer än normalt vilket ledde till en försämrad kontinuitet.

Ett annat förbättringsområde som identifierades var att den enskilde ska kunna känna sig delaktig i planeringen av sina insatser. Inför 2023 kommer området följas upp inom ramen för leveransmålet.

Björkbackens vård- och omsorgsboende

Under året har det inom verksamheten periodvis varit boende och personal som testats positiva för Covid-19. De gemensamma aktiviteterna mellan de olika avdelningarna har under stor del av året ställts in. Boendets arbetssätt med erbjudande av aktiviteter för de boende ställdes om till att förläggas inom respektive avdelning. I december månad erbjöds åter igen en del gemensamma aktiviteter i Utsiktens lokal och samlingssalen Kom in.

Under året skapade den fortsatta pandemin utmaningar kring att skapa trivsel vid måltider. Måltider serverades i de enskilda boendes lägenheter och de gemensamma matsalarna möblerades om så att de boende inte satt för nära varandra. Under årets sista månader kunde en del restriktioner i samband med måltider lättas upp och det bidrog till att de boende uppgav att de kände ökad trivsel vid måltider.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Resultatet inom detta målområde påverkades negativt i början av året på grund av den höga frånvaron samt då gällande restriktioner. Verksamheten visade grönt under resterande del av året dock med variation inom enheterna.

Verksamheterna har bland annat arbetat med delaktighet genom boråd och deltagar-APT. Hälsosam kost, odling och träning. Samarbete mellan hem och skola samt korttidsverksamhet för samsyn och individuella arbetssätt för barn.

På vissa enheter erbjöds brukarna under hösten individuell uppföljning månadsvis med stödpersonal. Arbetsgrupperna upplevde detta som positivt men resultatet av arbetet har ännu inte visats sig i brukarundersökningen.

Inom vissa enheter har personalomsättningen varit hög vilket påverkade resultatet på brukarundersökningen negativt. Personalkontinuiteten är en mycket viktig aspekt för känslan av trygghet.

Dialog kring välfärdsteknik genomfördes på träffpunkt Myggan och det blev tydligt att informationen om digitala hjälpmedel behöver förbättras. Flera visade intresse för de digitala verktyg som presenterades och i slutet på året införskaffades memoplanners, som är ett digitalt schemaverktyg för struktur och kommunikation.

Till följd av resultaten i brukarundersökningen där verksamheten fått lägre resultat inom områden som trygghet och kommunikation genomfördes en utbildningssatsning inom autism, tydliggörande pedagogik och lågaffektivt bemötande. Ett 80-tal medarbetare inom framför allt gruppbovärdar och daglig verksamhet deltog i utbildningen. Implementering av nya arbetssätt utifrån utbildningen planeras att genomföras under 2023.

Resultatet för 2022 års brukarundersökning inom funktionsnedsättningsområdet, LSS förändrades generellt i en negativ riktning, men visade även till viss del ett oförändrat resultat jämfört med tidigare år. Det var främst inom gruppbovärdar som resultatet visade mer negativt än tidigare. Inom servicebovärdar var det en viss minskning av nöjdhet och till viss del oförändrat sedan senaste undersökningen. Högst nöjdhet sågs inom daglig verksamhet, i vissa frågor låg Tyresö över snittet jämfört med andra deltagande kommuner. Utvecklingsområden att arbeta vidare med under 2023 är att öka brukarnas inflytande och trygghet samt skapa bättre förutsättningar och möjligheter för kommunikation

Synpunkter- och avvikelser

Tabell: Antal synpunkter och klagomål per kategori och verksamhetsområde, januari-december 2022

Kategori	ÄO	FO	Totalt
Utförande	36	172*	208
Bemötande	18	5	23
Information	47	15	62
Kontinuitet	5		5
Hantering	16	6	22
Trygghet	4	8	12
Delaktighet/inflytande	1		1
Tillgänglighet	19	4	23
Nedskräpning	3		3
Fordon	13		13
Fysisk miljö	1	3	4
Samverkan	2	1	3
Handläggning	8	1	9
Övrigt	12	Ca 600	Ca 612
Totalt	185	Ca 815	Ca 1000

*Inom funktionsnedsättningsområdet är inte alla inkomna synpunkterna kategoriserade utan avser "vård- och omsorg". De har i denna sammanställning kategoriserats under utförande.

Under 2022 mottog förvaltningen ca 1000 synpunkter och avvikelser vilket är en ökning jämfört med tidigare år. Avvikelser och synpunkter gentemot Samtrans har varit cirka 40-60 per månad under året, dessa ligger kategoriserat under övrigt i tabellen. Dialog förs kontinuerligt med Samtrans.

Ett nytt synpunkts- och avvikelssystem planeras att implementeras i samband med det nya verksamhetssystemet och kommer underlätta för förvaltningen att samla och kategorisera inkomna synpunkter och uppkomna avvikelser.

Förvaltningen planerar att komplettera verksamhetsberättelsen med en kvalitetsberättelse under våren 2023. Den kommer att presenteras för äldre- och omsorgsnämnden i samband med patientsäkerhetsberättelsen.

4. Hållbar ekonomi – kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär

Äldre- och omsorgsförvaltningens mål	Indikator	Utfall	Mål-nivå	Bedömning
Mål: Äldre- och omsorgsförvaltningen har kostnadseffektiva verksamheter och arbetssätt för att nå en klimatneutral utveckling.		50 %	≥ 50 %	Grön
Indikator: Andel uppnådda verksamhetsmål under nämnd-/förvaltningsmålet. Målnivå grön: ≥ 50 % = Minst två gröna verksamheter, ingen röd Målnivå gul: Är varken röd eller grön på övergripande nivå Målnivå röd: Två eller fler röda verksamheter				
	Myndighet för äldre och funktionsnedsättning	Gul		
	Insatser i ordinärt boende kommunal regi	Gul		
	Vård- och omsorgsboende Björkbacken	Grön		
	Omsorg för personer med funktionsnedsättning	Grön		
Indikator: Förvaltningen ska bedriva verksamhet inom budgetram		Grön	100 %	

Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Gul	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön

Kommentar och analys årets sammantagna utfall

Förvaltningens båda verksamhetsområden visade på relativt stora överskott. Det var framförallt förändringar i efterfrågan på olika insatser som bidrog till resultatet samt att förvaltningen erhöll flera statsbidrag inom äldreomsorgen. Inför året fanns en förväntan på en ökad efterfrågan av både hemtjänst och vård- och omsorgsplatser inom äldreomsorgen efter en långdragen pandemi. Efterfrågan ökade dock men i mindre omfattning än förväntat och det var först under andra halvåret som efterfrågan på vård- och omsorgsplatser inom äldreomsorgen tog fart vilket innebar att helårseffekten blev lägre än de budgeterade volymerna.

Inom område funktionsnedsättning berodde resultatet i stor utsträckning på minskade volymer än förväntat vilket till stor del berodde på både avvaktan med inflyttning till gruppboende samt avvaktan med att medverka på daglig verksamhet. En del av förklaringen är sannolikt en viss försiktighet med tanke på den långdragna pandemin.

KPB och nettokostnadsavvikelsen

Totalt inom LSS verksamhetsområde ökade kostnaderna mellan 2020 och 2021, vilket även ligger i nivå med genomsnittskommunen. Därmed en ökad KPB men som fortfarande är låg jämfört andra KPB kommuner vilket främst är kopplat till insatsmixen där man har en relativt låg andel av befolkning med boendebeslut. En stor del av kostnadsökningen återfinns inom gruppboendestäder som till stor del var en helårseffekt av Villa strandvägen som öppnade i slutet av 2020. Andra insatser vars kostnader ökade var daglig verksamhet och personlig assistans dock inte i samma omfattning som gruppboendestäderna.

Tyresös totala kostnader för äldreomsorg var ur ett nationellt perspektiv låg. Kommunens kostnader understeg standardkostnad år 2020 med 14 % eller 58 mnkr. Huvudorsaken till den relativt låga kostnadsnivån återfinns i en lägre efterfrågan på vård- och omsorgsboende jämfört med andra kommuner. Under åren 2020 till 2021 har kommunen växlat kapacitet från kommunal egenregi till upphandlade vård- och omsorgsplatser enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) – men minskat det totala antalet platser i kommunen. Kostnaderna för vård- och omsorgsboende minskade mellan 2020 och 2021. Hemtjänstens kostnader ökade mellan 2020 och 2021, främst på grund av fler antalet timmar i genomsnitt per brukare. Inom ramen för kostnadsökningen finns förutom en volymökning av antalet timmar en högre timkostnad. Kommunens timkostnad är dock fortsatt låg jämfört med andra kommuner.

Cirkulär ekonomi

Myndighet för äldre och funktionsnedsättning

Avdelningen har haft en plan för att ta fram gemensamma indikatorer kring cirkulär ekonomi under våren. Planen blev försenad på grund av hög arbetsbelastning och indikatorerna togs fram under senare delen av året. Avdelningen har följt resurseffektiva indikatorer som exempelvis antal externt köpta korttidsplatser, antalet timmar personlig assistans, hemtjänst per brukare samt beläggningsgrad på boenden. Avdelningens serverutrymme följdes med syfte att frigöra utrymme i mappar i Outlook för att uppnå ett mer resurseffektivt användande av kommunens servrar. Indikatorerna har delvis nåtts under året.

Insatser i ordinärt boende kommunal regi

Det cirkulärekonomiska målet att bli fossilfria har inte uppnåtts på grund av bilbränder där flera av verksamhetens fordon förstördes. Nya fordon kunde inte levereras på grund av komponentbrist kopplat till kriget i Ukraina och pandemiläget i Kina. Verksamheten har istället fått hyra en stor mängd bensinfordon för att klara driften.

Björkbackens vård- och omsorgsboende

Björkbackens vård- och omsorgsboende har haft god kontroll på åtgången av skyddsutrustning och förbrukningsvaror. Varor till Björkbacken har beställts av medarbetare med kännedom om hela verksamhetens förbrukningsbehov.

Omsorg för personer med funktionsnedsättning

Verksamheten bidrog till en klimatneutral utveckling genom att alla enheter källsorterat, daglig verksamhet Tyda hämtade återvinning på 50 verksamheter i Tyresö, vikarier inventerades regelbundet och vikarier erbjöds att arbeta på flera enheter. Innan inköp undersöktes möjligheten att köpa begagnat och verksamheten lånade saker mellan varandra. Miljöombud infördes på vissa enheter vilket förbättrade informationen och skapade mer delaktighet gällande miljöfrågor.

4. Ekonomisk rapport

VO 4 Funktionshinderområdet

Resultaträkning tkr	2022			2021	
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Avvikelse
VO 4					
Beställarorganisationen					
Gemensamt/Administration	-16 945	-17 812	867	-13 332	2 831
Insatser i ordinärt boende	-11 863	-14 236	2 373	-12 593	1 218
SoL-boende	-2 507	-4 710	2 203	-5 082	-793
Övriga insatser ordinärt boende	-2 205	-2 022	-183	-1 405	341
Boende LSS - vuxna & barn	-121 408	-126 508	5 100	-112 539	790
Personlig assistans LSS/SFB	-43 763	-50 156	6 393	-48 218	451
Daglig verksamhet LSS	-45 552	-48 650	3 098	-43 204	6 479
Korttidsvistelse LSS	-9 761	-9 245	-517	-9 179	-143
Övriga insatser LSS	-16 392	-15 468	-925	-14 052	-164
Summa beställare	-270 395	-288 806	18 411	-259 604	11 010
Utförare i egen regi					
Boende vuxna LSS	-762	0	-762	-255	-255
Korttidsvistelse LSS	123	0	123	-213	-213
Daglig verksamhet LSS	651	0	651	1 331	1 331
Övrigt	962	0	962	417	417
Summa utförare i egen regi	974	0	974	1 280	1 280
Summa	-269 421	-288 806	19 385	-258 324	12 290

Verksamhetsområdet omsorg för personer med funktionsnedsättning gör ett överskott för året. Det är insatserna boende LSS, daglig verksamhet samt personlig assistans som står för den största delen av överskottet. Inom boende och daglig verksamhet beror det på att verkställighet har uteblivit eller skjutits fram efter önskemål från den enskilde. Faktiska volymminskningar inom personlig assistans i kombination med en budgeterad volymökning har gett lägre kostnader. Myndighetens aktiva arbete med uppföljningar av befintliga beslut rörande personlig assistans har lett till både färre beviljade assistanstimmar och att flertalet ärenden har övergått till Försäkringskassan.

Kostnaderna för 2022 har varit högre än 2021 på grund av större volymer, dyrare placeringar, prisjusteringar samt löneuppräknings. Inför 2023 råder fortfarande osäkerhet gällande verkställighet av beviljade insatser.

VO 5 Äldreomsorg

Resultaträkning tkr	2022			2021	
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Avvikelse
VO 5					
Beställarorganisationen					
Gemensamt/Administration	-25 021	-30 474	5 453	-19 788	12 235
Hemtjänst ordinärt boende	-124 080	-130 735	6 655	-114 225	-2 238
Korttidsboende	-26 283	-21 630	-4 653	-15 016	6 265
Dagverksamhet	-7 066	-8 297	1 232	-8 662	-25
Vård- & omsorgsboende	-213 024	-215 178	2 155	-192 847	27 694
Övriga insatser	-4 591	-6 142	1 552	-4 278	2 534
Summa beställare	-400 063	-412 457	12 394	-354 816	46 465
Utförare i egen regi					
Hemtjänst	950	0	950	4 053	4 053
Boende	-3 078	0	-3 078	1 825	1 825
Dagverksamhet	947	0	947	1 466	1 466
Övriga insatser	-1 507	0	-1 507	835	835
Summa utförare i egen regi	-2 688	0	-2 688	8 179	8 179
Summa	-402 751	-412 457	9 706	-346 637	54 644

Äldreomsorgens överskott beror till största del på lägre volymer i utfallet än budgeterat. Samt att ungefär 13 miljoner kronor av verksamhetens kostnader och politiska prioriteringar finansieras med statsbidrag istället för tilldelad ram.

Efterfrågan på insatser inom äldreomsorgen har varit lägre under de senaste åren. Detta till följd av en avvaktan hos målgruppen med anledning av pandemin, vilket i sin tur påverkar innevarande år. Behovet av boendeplatser och hemtjänst har dock ökat stadigt under året. En helårseffekt av den stigande efterfrågan finns inte i utfallet 2022 men kommer påverka nästkommande år.

I utfallet finns en engångseffekt på ungefär 16 miljoner kronor. Tyresö kommun har ersatt Tyresö Bostäder för upparbetade kostnader för projektering och upphandling i projektet ombyggnad av Björkdalen. Även restvärdet för tidigare verksamhetsanpassningar kopplade till Björkdalen har resultatförts 2022.

De främsta orsakerna till att nettokostnaderna är högre 2022 än 2021 är på grund av större efterfrågan på insatser, lägre statsbidragsintäkter och den extraordinära kostnaden kopplad till Björkbacken som belastade utfallet 2022.

Hållbarhetsredovisning

Tyresö har i kommunplanen satt det långsiktiga målet att Tyresö ska bli helt klimatneutralt. Kommunen förbinder sig att arbeta i enlighet med Parisavtalet för att begränsa den globala uppvärmningen till under 2 grader. För att klara det måste utsläppen av territoriella växthusgaser från Tyresö minska med 16 % per år enligt kommunens koldioxidbudget.

Kommunkoncernens fordon och transporter är fossilfria år 2025

Inom insatser i ordinärt boende kommunal regi har beredskapsplanen kompletterats med handlingsplan för utebliven elförsörjning. Sedan tidigare fanns en handlingsplan för omställning till helt fossilfri fordonspark. Handlingsplanen innehåller plan för att stärka infrastrukturen för laddning av elbilar, avtal med hyrbilsleverantörer och upprättande av överenskommelse med bilpoolen.

Målet att vara fossilfria under 2022 har inte nåtts på grund av bilbränder där flera av verksamhetens fordon förstördes. Nya fordon har inte kunnat levereras på grund av komponentbrist kopplat till kriget i Ukraina och pandemiläget i Kina. Verksamheten kör i väntan på nya ordinarie bilar bensindrivna hyrbilar för att klara driften. Detta har lett till både kvalitetsbrister och ökade kostnader.

Nettonollutsläpp av territoriella växthusgaser från Tyresö år 2030

Vad som kan bidra till minskning av territoriella växthusgaser är följande åtgärder som gjorts under 2022 och tidigare:

- Uppföljning av klädsvinn och svinn av förbrukningsmaterial inom insatser i ordinärt boende.
- Ombyggnation av tak och genomfört byte av armaturer till ny energisnål och bättre belysning på daglig verksamhet.
- Fler verksamheter har börjat källsortera.
- Inom LSS undersöks först om begagnat material finns och kan återanvändas innan inköp, samt utlåning av saker inom verksamheten.
- Inom enheten omsorg för personer med funktionsnedsättning används TYDA för att hämta och leverera återvinningsmaterial, 50 verksamheter omfattas.
- Inom LSS har miljöombud införts på vissa enheter. Åtgärden ska skapa mer delaktighet och information till boende när det gäller miljöfrågor.
- Inom enheten omsorg för personer med funktionsnedsättning inspirerar man de boende att äta mer ekologisk mat.

5. Riskhantering

Typ av risk	Risk (och riskvärde)	Åtgärd	Bedömning	Typ av risk
Medarbetare	Personal- och kompetensbrist inom stödassistenterna, sjuksköterskor samt chefer på grund av rekryteringssvårigheter (15).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skapa goda och hållbara anställningsvillkor (t.ex. heltidsresan, åtgärder för återhämtning). 2. Använda alternativa medier för rekrytering. 3. Utbilda befintlig personal. 4. Använda sig av rekryteringskonsult och omsorgförmedlingen. 5. Lägga ut bemanning på bemanningskonsult. 6. Genomföra workshop med HR i september. 	Gul	<p>Risken har kompletterats med ytterligare åtgärder. Risken har inträffat och konsekvensen är höga kostnader och trötta medarbetare/chefer.</p> <p>Kompetensbrister inom LSS hanteras genom att förvaltningen har vidareutbildat befintlig personal inom problemskapande beteende och autism. Förvaltningen har påtalat behovet av att kommunen skapar goda och hållbara ersättningsvillkor för att kunna bli en mer attraktiv arbetsgivare.</p> <p>Riskbilden har förändrats i slutet av året när beslutet gällande avveckling av Björkbacken togs. Riskbilden har förändrats inom äldreomsorg i kommunal regi men kvarstår inom funktionsnedsättningsomsorgen på utförarsidan.</p>
Medarbetare	Medarbetare inom hemtjänsten nattetid utsätts för hot- och våldssituationer i samband med att de vistas på otrygga områden inom kommunen (15).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intern och extern samverkan för att öka tryggheten i utsatta områden. 2. Säkerställa att alla verksamheter har rutiner och tillämpar ett aktivt säkerhetsarbete. 3. Säkerställa att alla verksamheter har rutiner för stöd till medarbetare och chefer om något skulle inträffa. 	Gul	<p>Samtliga åtgärder har genomförts. Nattpatrullen har förstärkts med fler medarbetare vilket innebär att man inte arbetar ensam längre vilket ökat tryggheten.</p>

		<p>4. Översyn av skalskydd för hemtjänstens verksamheter.</p> <p>5. Dubbelbemanning och ”kollegial ringning”</p>		
Medarbetare	<p>Brister i arbetsmiljön på grund av otillräcklig lokaltillgång och lokalkvalitet (20).</p>	<p>1. Tillämpa utökat distans-arbete inom förvaltningen.</p> <p>2. Lyfta frågan i kommunledningsgruppen, i samverkan, strategiska lokalgruppen, samt i lokalförsörjningsplanen.</p> <p>3. Anpassa lokalerna.</p> <p>Omlokalisering av medarbetare om lokaler finns.</p>	Gul	<p>Alla åtgärder är genomförda och frågan hanteras nu på kommunövergripande nivå.</p> <p>Risken kvarstår.</p>
Medarbetare	<p>För högt antal medarbetare per chef (20).</p>	<p>Tillsammans med HR se över antalet medarbetare per chef för att ta fram ett mått på vad som är en hållbar ledningsstruktur över tid.</p>	Grön	<p>Risken omfattade insatser i ordinärt boende och omsorg om personer med funktionsnedsättning.</p> <p>HR har sett över chefernas förutsättningar.</p> <p>Förvaltningen har tillsatt fler chefer för insatser i ordinärt boende.</p>
Medarbetare	<p>Ovissheten gällande eventuellt förlängt anstånd för Björkbacken kan leda till psykosocial ohälsa hos medarbetare och svårighet att uppnå medarbetarmålet på Björkbacken (15).</p>	<p>Psykosocial ohälsa hos medarbetare hanteras genom att erbjuda enskilda samtal, gruppsamtal, möjlighet till samtal via Falck etc.</p> <p>Chefer och samordnare får stöd av HR/extern konsult.</p>	Grön	<p>Beslut gällande anstånd från Arbetsmiljöverket gällande Björkbackens vård- och omsorgsboende har fattats och arbete med avveckling av pågår.</p>

<p>Kvalitet</p>	<p>Förvaltningen får inte tillräckligt stöd av centrala stödfunktioner (15).</p>	<p>Lyfta behov i kommunledningsgruppen.</p> <p>Tydlig ansvarsfördelning och processbeskrivningar.</p> <p>Tillföra egna resurser.</p>	<p>Gul</p>	<p>Problematiken kring risken kvarstå, förvaltningen har större behov än vad de centrala stödfunktionerna kan erbjuda. Det har bland annat inneburit att vissa upphandlingar har blivit kraftigt försenade.</p> <p>Behovet har lyfts till kommunledningsgruppen och en översyn gällande hur kommunen använder de gemensamma resurserna och kan erbjuda ett effektivt verksamhetsstöd har startats upp.</p> <p>Oklar ansvarsfördelning och otydliga processer kring gränsdragning mellan förvaltningen och stödfunktioner samt bristande resurser hos stödfunktionerna som gör att vissa uppgifter fördröjs.</p> <p>Åtgärder som gjorts är att förvaltningen har rekryterat lokalsamordnare och projektledare för digitalisering (åtgärd 3). Konsulter har använts av förvaltningen som bidragit till att vi har kunnat genomföra utveckling av välfärdstekniken och digitaliseringsuppdraget.</p>
<p>Kvalitet</p>	<p>Missade samordningsvinster och samverkansutmaningar på grund av delad socialtjänst (15).</p>	<p>1. Gemensam målkonferens med ÄON och ASN för att öka samverkan även inom den politiska styrningen.</p> <p>2. Lyft behov av samverkan i behovsanalysen.</p>	<p>Grön</p>	<p>Utredning om delad socialtjänst är genomförd. Samverkansprocess är framtagen och månatlig samverkan sker i samverkansgrupper på flera olika nivåer. Utifrån utredningen har förvaltningarna tagit fram åtgärder/handlingsplaner.</p>

		3. Samverkansmodell för äldre- och omsorgsförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen ska upprättas utifrån JUE:s utredning.		
Leverans	Inte möjligt att verkställa boendebeslut inom kommunen till följd av brist på vård- och omsorgsboendeplatser (VoB) inom äldreomsorgen, korttidsplatser samt LSS-boendeplatser (15).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arbeta lösningsfokuserat för att ha en god beläggningsgrad. 2. Aktivt driva frågan i strategiska lokalgruppen och belysa behoven i lokalförsörjningsplanen. 3. Öka antalet platser vid LOU-upphandling. 4. Köpa externa platser. 	Gul	<p>Under året reviderades risken och riskvärdet minskade eftersom Sköndalsvillan öppnade för inflytt. Kön till VoB minskade därmed.</p> <p>Efter beslutet kring Björkbackens vård- och omsorgsboende ökade risken inom äldreomsorgens (VoB) område.</p> <p>Befarad brist på LSS-boendeplatser inträffade inte under året.</p> <p>Förvaltningen har kapacitet inom platser för korttidsvistelse enligt LSS, men motsvarar inte fullt ut familjernas efterfrågan.</p>
Leverans	Beslut om korttidstillsyn kan inte verkställas på grund av kommunens egna utförare inte kan tillgodose målgruppens behov (15)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uppdra JUE att ta fram beslutsunderlag om hur korttidstillsyn ska kunna utföras oavsett den enskildes behov. 2. Köp av extern plats. 	Gul	<p>Utredning pågår.</p> <p>Samverkan påbörjad mellan berörda förvaltningar, kultur- och fritid, barn- och utbildning samt äldre- och omsorg.</p>

Ekonomi	Välfärdsbrott (20)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Genomföra åtgärder utifrån revisionsrapport. 2. Planeringsdag i höst. 3. Strategi och handlingsplan för att förebygga och hantera välfärdsbrott kommer att upprättas under året. 	Grön	<p>Risken påverkar även andra målområden så som leverans då risken kan innebära att brukarens behov inte tillgodoses.</p> <p>Handlingsplan med fokusområden är framtagen.</p>
----------------	--------------------	---	-------------	---

6. Kommungemensamma uppdrag och politiska prioriteringar

Kommunfullmäktige har i kommunplanen för 2022 fastställt fem kommungemensamma uppdrag. Uppdragen spänner över förvaltningsgränserna och innebär att nämnder och förvaltningar samverkar för att nå dem. Två av uppdragen är gröna, det vill säga ligger i fas med planeringen. Tre uppdrag är påbörjade men inte slutförda enligt plan, därför är de gula.

Uppdrag	Vad ska vi uppnå med uppdraget?	Uppdrags-givare	Klart datum (åå-mm)	Status	Kommentar	Bidrar till mål-område (1-4)
Intensifiera arbetet med att verkställa källsortering i alla kommunens verksamheter.	Implementera källsortering i kommunens alla verksamheter.	KF	Juni 2022	Gul	Arbetet med att implementera en fullgod källsortering i pilotverksamheterna utifrån medel i budget är genomfört. Implementering av fullgod källsortering i samtliga verksamheter kommer att kunna införas under 2023 och 2024.	4
Aktivt arbeta med minskad sjukfrånvaro i kommunen.	Få ner sjukfrånvaron i samtliga verksamheter och få friskare personal vilket bidrar till att kommunen blir en mer attraktiv arbetsgivare. (Startläge 2021 kommunen totalt: sjukfrånvaro 8,5 procent.)	KF	Dec 2022	Gul	Planerade aktiviteter går enligt plan. Den totala sjukfrånvaron för året är 8,41 procent, vilket är en minskning jämfört med T2 men högre än målvärdet på 8 procent.	1

<p>Höjd ambitionsnivå kring ekologisk och klimatsmart mat i alla kommunens verksamheter</p>	<p>Andelen ekologiska livsmedel ska vara minst 50 procent och andelen vegetariska maträtter ska öka. Totalkonsumtionen av kött ska minska och en ökad andel av det kött som serveras ska vara svenskt.</p>	<p>KF</p>	<p>Dec 2022</p>	<p>Gul</p>	<p>Andelen förskolor och skolor som serverar vegetariskt mat två respektive en dag i veckan har successivt ökat från 31 procent vid uppdragets start till 86 procent.</p> <p>Totalkonsumtionen av mat och därmed konsumtionen av kött har ökat jämfört med 2021 på grund av högre närvaro av elever och barn under året. Samtidigt minskade konsumtionen av kött som andel av hela konsumtionen av mat. Denna indikator riskerar därför att bli missvisande.</p> <p>83 procent av det inköpta köttet är producerat i Sverige, vilket är en ökning jämfört med startläget och nära det uppsatta målet på 85 procent. Andelen ekologiska livsmedel minskade till 47 procent från tidigare 51 procent. Resultatet är en följd av kraftigt ökade livsmedelspriser samt otillräcklig tillgång på vissa varor på grund av kriget i Ukraina, ökade energipriser och inflation.</p>	<p>4</p>
---	--	-----------	-----------------	-------------------	---	----------

<p>Kommunen ska arbeta aktivt för att nå trafikstrategins mål för omställning till hållbara resmönster.</p>	<p>Fler Tyresöbor ska välja hållbara transporter.</p>	<p>KF</p>	<p>Dec 2022</p>	<p>Grön</p>	<p>Samtliga planerade aktiviteter är genomförda.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CERO rapport är klar och utkast till handlingsplan framtagen. 2. Kampanjer har genomförts enligt plan. 3. Hastighetsmätning och åtgärder vid skolor har genomförts. 4. Mobilitetsutredning för NTC och utredning av förutsättningar för mobilitetshus är genomförda. 5. Pollare är uppsatta och förbättringsåtgärder på cykelbanor är genomförda. 	<p>4</p>
<p>Öka möjligheterna för utsatta grupper, exempelvis nyanlända familjer, att ta del av kulturskolan och Tyresös föreningsliv.</p>	<p>Fler tyresöbor ska ta del av Tyresös kultur- och föreningsliv</p>	<p>KF</p>	<p>Dec 2022</p>	<p>Grön</p>	<p>Sex av sju kompensatoriska åtgärder och uppsökande och fördjupande aktiviteter är genomförda. Enkätundersökningen Ung Livsstil är genomförd.</p> <p>Antalet medlemmar i åldern 7-20 (LOK-stödsberättigade föreningar)¹ är 62 procent, vilket är tre procentenheter ifrån målvärdet (65 procent). Det är en marginell minskning jämfört med startläget som sannolikt beror på pandemieffekter.</p>	<p>3</p>

¹ LOK står för statligt lokalt aktivitetsstöd, och är ett bidrag som alla föreningar anslutna kan söka för sina deltagare mellan 7-25 som deltar i föreningens aktiviteter.

<p>Äldre- och omsorgs- förvaltningen skall under året bedriva ett målinriktat arbete med att öka attraktivitet, kontinuitet och kompetens.</p>	<p>Tyresö kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare och att det ska finnas utrymme för kompetenshöjning.</p>	<p>ÄON</p>	<p>23-01</p>	<p>Grön</p>	<p>Utbildningsinsatser har genomförts enligt upprättade kompetensutvecklingsplaner till exempel äldreomsorgslyftet, autismutbildning, HLR-instruktörsutbildning, utbildning i OCD och problemskapande beteende, utbildning i taktil massage, äldreomsorgsdagarna, utbildning i hälsosam livsstil i samarbete med fredagsfys med mera. Workshop med HR om hur förvaltningen kan stärka kompetensförsörjningen och bli en mer attraktiv arbetsgivare genomfördes i september. Äldreomsorgen har inlett samarbete med omsorgsförmedlingen för att stärka attraktiviteten och kompetensen på lång sikt.</p>	<p>1</p>
<p>Äldre- och omsorgs- förvaltningen skall aktivt säkra införandet av välfärdstekniken inom området.</p>	<p>Välfärdstekniken ska vara riktade mot brukarna och vara till nytta för dem.</p>	<p>ÄON</p>	<p>23-01</p>	<p>Gul</p>	<p>Installation av Fiber hos återstående gruppbestäder är beställda. Leverans sker under början av 2023. Utökning av E-inköp inom hemtjänsten pågår. I övrigt är digitaliseringsplanen pausad pga. omfördelning av resurser till införandet av nytt verksamhetssystem.</p>	<p>3</p>

Äldre- och omsorgs-förvaltningen skall arbeta med att höja kontinuiteten genom att erbjuda mera fasta tjänster och färre timanställningar	Fortsätta arbeta enligt beslutad handlingsplan men även bredda uppdraget till verksamhetsområde funktionsnedsättning.	ÄON	23-01	Grön	Den nya heltidsorganisationen inom Björkbacken trädde ikraft den 1/6. Omsorgen om personer med funktionsnedsättning har endast tillsvidareanställningar med undantag av kortare vikariat. Hemtjänsten påbörjade arbetet med att utöka andelen fasta tjänster och minska timanställningar.	1
Äldre- och omsorgs-förvaltningen skall arbeta med att förstärka den dagliga verksamheten inom LSS	Utifrån kartläggning av nuläge inom daglig verksamhet, dess ändamålsenlighet utifrån brukarnas önskemål och behov, genomföra förbättrande insatser.	ÄON	23-01	Grön	Kartläggning av den daglig verksamhet är genomförd. Redovisning till nämnd gjordes i november 2022.	2/3
Äldre- och omsorgs-förvaltningen skall arbeta med att höja kontinuiteten inom hemtjänsten.	Brukaren ska ”känna igen och känna sig trygg med den som besöker mig”. Bibehålla den goda personalkontinuiteten inom egen regi och öka ambitionen ytterligare.	ÄON	23-01	Grön	Frågan har lyfts på branschdialogen med utförare. Snittet inom den kommunala hemtjänsten ligger på 10 personal/brukare. Förvaltningen uppnår grönt utifrån resultat i KKIK.	3

<p>Äldre- och omsorgs- förvaltningen skall under året bedriva ett målinriktat arbete med att öka antalet träffpunkter för äldre, samt kvällsöppna träffpunkter för dem med funktionsnedsättning</p>	<p>Öppna träffpunkter för äldre i andra delar av Tyresö till exempel i Trollbäcken/östra Tyresö. Öka öppettiderna till fler kvällar per vecka för träffpunkter för personer med funktionsnedsättning.</p>	<p>ÄON</p>	<p>23-01</p>	<p>Grön</p>	<p>Träffpunkten Myggan har ökat öppettiden till två tillfällen per vecka. Förvaltningen har undersökt lokaler för ytterligare träffpunkter ingen har ännu öppnats. Däremot har öppettiderna för Mötesplatsen i Trollbäcken utökats. Sommaraktiviteter genomfördes via träffpunkten Myggan.</p>	<p>3</p>
<p>Satsning på funktionsnedsatta barn och ungas fritid</p>			<p>23-01</p>	<p>Grön</p>	<p>Avtalet med Passalen är upprättat. Samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen och Passalen pågår.</p>	

7. Övrig redovisning

Tillgänglighetsplanen

Aktivitet	Kommentar	Bedömning
<p>Tillgänglighetsplanen 7.1.3: Valfärdsteknik utvecklas tillsammans med brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uppföljning av de medborgardialoger kring valfärdsteknik som genomförts under 2020. • Ta fram en plan för både medborgardialog och införande av valfärdsteknik. 	<p>Har följts upp i dialog med brukare på boenderåd och deltagar-APT under året.</p> <p>Medborgardialog har genomförts på träffpunkt Myggan.</p> <p>Plan för valfärdsteknik har pausats på grund av införandet av nytt verksamhetssystem.</p>	<p>Grön</p>
<p>Tillgänglighetsplanen 9.1.1: Säkerställd samverkan enligt LSS § 15.7</p> <ul style="list-style-type: none"> • Äldre- och omsorgsnämnden ska samverka med funktionshinderrådet innan beslut som rör personer med funktionsnedsättning tas. Äldre- och omsorgsförvaltningen ska löpande rapportera till rådet hur arbetet utvecklas. 	<p>Förvaltningen har medverkat på rådets sammanträden och har sett till att råden ingått som remissinstans innan beslut rörande målgruppen antagits.</p>	<p>Grön</p>
<p>Fritidsaktiviteter för boende i gruppboende enligt LSS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boende i gruppboende enligt LSS erbjuds anpassade fritidsaktiviteter, till exempel funkisfestivalen, dans, måla/konst. 	<p>Boenden har erbjudits anpassade fritidsaktiviteter som till exempel Funkisfestivalen, kurser via ABF, musikkväll på Kvarnhjulet. Utbildning i demokratifrågor och hur ett riksdagsval går till.</p>	<p>Grön</p>
<p>Tillgänglighetsplanen 9.1.4: Stöd till anhöriga</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anhörigkonsulenten ska samverka med rådet i betydande frågor som rör anhörigstöd 	<p>Anhörigkonsulenten har informera rådet om hur kommunen arbetar med anhörigstöd.</p> <p>Anhörigkonsulenten har även informerat rådet om den nya nationella anhörigpolicyn.</p>	<p>Grön</p>